

TELEGRAPFUL ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septem
mana: Dumineca și Joiua. — Prenume-
ratuinea se face in Sabiu la expeditur'a
foiei pre afara la c. r. poste cu bani
gata prin scrisori francate, adresate către
expeditura. Pretiul prenumeratunei pen-
tru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear
pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Peu-

Nr. 10 ANULU XXI.

Sabiu, in 4/16 Februarie 1873.

tră celelalte părți ale Transilvaniei pentru
provincie din Monarchia pre anu anu 8 fl.
iéra pre o jumetate do anu 4 fl. v. a. Pentru
princ. si tieri strelne pre anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratice se platește pentru intâia
ora cu 7 er. sirul, pentru a doua ora cu
5 1/2 er. si pentru a treia repetare cu 3 1/2
er. v. a.

Reflessiuni la §§. 122 p. 2 și 167 din
Statutulu organicu alu Bisericei române
gr. or. din Metropoli'a Transilvaniei si
a Ungariei.

Adeseori s'au numitul Statutulu organicu alu
bisericei nôstre române din Metropoli'a gr. or.
a Transilvaniei si a Ungariei din partea unor
deputati sinodali si congresuali, cu numele de:
„Magna charta“ déca vremu „libertatum“; iéra
constituțiunea data prin acestu statutu s'a
numitul in modu figuratu fortarelia, unde si asta
Biseric'a româna ortodoxa garantat si scutit
viitorilu seu, si prin biserică si națiunea. Ase-
menările acestea suntu bine nimerite si suntu
dovéda, ca bine au priceputu credinciosii bise-
ricei acestei a insemnata, ce o are „Statu-
tulu organicu“ alu ei, carele nu numai, ca co-
respunde, luat in totalitatea lui, recerintielor
tempului de astazi, dara este totudeodata eflu-
sul celu mai logicu alu canóneloru Bisericei
primitive.

Insemnata, ce o are Statutulu organicu
alu Bisericei nôstre recere că §§. din elu nu
numai sa se aplice, „prima vista“ in praca dupa
cum da momentulu, ci sa se faca studiu asu-
pr'a fiesce-cârui §. in specie, sa i se dea sen-
sulu si interpretarea cea adeverata si corecta
culesa din si consunatore cu totalitatea (principiu).

Fia-care lege de aru fi ea inca odata asiá
de perfecta, intempina la aplicarea ei unele greu-
tati, pentru ca aplicarea buna a legei nu sta in
aplicarea in praca a literei legei, ci a spiritu-
lui ei. Afara de acésta legea nu da pâna in
lucrurile cele mai concrete directiuni positive,
ci ele trebuesc desvoltate si deduse din intregu;
nici nu cuprinde generalitatile cele mai mari,
care se intielegu de sine. In acestu intielesu
s'aru puté dice ca legea cuprinde liniamintele
midilocii, deasupr'a căror'a se asta legile gene-
rale ale moralei, ce se presupune la fia-care
omu, si dedesuptul căror'a se potu deduce
legi speciale incâtu se pote.

Statutulu organicu alu bisericei nôstre,
afându-se, putemu dice inca la incepulturul vie-
tiei si a introducerii sele in organismulu biseri-
cescu, nu este scutit do unele greutati in apli-
carea lui.

Aceste greutati obvinu mai cu séma din
lips'a unor legi speciale, care decurgu din elu.
Lacun'a acésta se sperédia ca se va delaturá
prin congresele anilor viitorii, cari voru aduce
regulamente speciale la singuratecele obiecte
bisericesci si scolastice.

Fiinduca in se pâna acum amenarea atarorù
regulamente si comentari a singurateilor §§,
se pare a deveni amenintiatore pentru organi-
mulu bisericescu, nu va fi fâra de folosu des-
coperirea unor pareri, cari nu numai va impe-
decâ reul de a se desvoltá in mesura mai mare,
dara dilucidarea unor intrebâri pre calea jur-
nalistica va usiurá multu lucrul sinodelor si
al congreselor.

Fia-cine si pote intipui, ce reu pote veni
pentru Biseric'a nôstra, déca intr'unu felu se va

interpretá unu anumitu § alu statutului in archi-
diecesa, intr'altu felu in cele-lalte diocese!
Atunci noi insine ne subminâmu terenulu de
sub picioare si noi insine ne derimâmu „forta-
réti'a“. Intre alti multi §§. ai statutului orga-
nicu care aru pretinde o uniforma intielegere
se va trage in cele urmatore la o discutiune
mai de aprópe §§. 122. al. 2 si 167.

Testulu §-lui 122 al. 2 suna:

„Agendele senatului scolaru suntu: a ingrigi
despre procurarea celor mai corespondatoare
cârti scolare si acelea a le asterne sinodului
episcopal spre aprobare“.

Iéra testulu §. 167 suna:

„Chiamarea senatului scolaru metropolitanu
este conducerea trebiloru scolari comune ale in-
tregei provincie metropolitanane, precum si sus-
tienea unitatii si a uniformitatii
pentru institutele scolare confessionali din Metro-
polia, si in fine etc.“ . . .

Sa ne incercâmu deci a strabate câtu de
câtu inspiratulu acestor §§. Sciu, ca aducatorii
unei legi suntu totudeodata si cei mai buni in-
terpretatori ai ei. Si fâra indoiela se voru si
ocupâ la rendulu loru sinodele si congresele
nôstre, cu deslegarea unor intrebâri nelamurite.
Cu tôte acestea discutarea loru si desco-
perirea unor pareri credu a servir in folosulu
causei.

Contraria juxta se posita maxime illucescunt.
Fóia bisericesca oficioasa „Lumin'a“ a epar-
chiei aradane au recomandatul vre intrebântare
in clasele nôstre poporale confesionali mai multe
cârti scolastice, seu in urm'a aprobârei facute
prin comisiunea sinodului aradanu, seu pre cale
privata la facerea recensiunei.

Statutulu nostru organicu pronuncia in prin-
cipiu prin §§. mentionati mai susu uniformita-
tea si unitatea inveniamentului in scolele nôstre
confessionale si spre scopulu acesta si intro-
ducerea de cârti scolastice in scolele nôstre nu-
mai din partea sinodelor in urm'a recensiuneli
cârtilor prin barbatu competenti de specialitate,
si a aprobârei ei prin sinode. Credu ca au fostu
numai unu lapsus . . . din partea stimatei foi bis-
sericesci din Aradu, cându ea este asiá de gal-
lanta in recomandatiune.

Sa fiu bine intielesu, caci nu asiu voi, ca
sa-mi revoltediu tôte spiritele „liberale“ asu-
pr'a capului meu, si sa mi se impune es-
clusivismu confessionalu, seu ca dora parerile
aci descoverite aru intentioná impedecarea con-
curintiei pre terenulu inveniamentului. Con-
curint'a sa fia, insa intre marginile legei si ale
terenului confessionalu pre care ne astâmu in
privint'a scoleloru.

Concurint'a trebuie bine espicata si ese-
cutata cu scumpetatea legei; se cere si aci,
dupa mine, o concurintia regulata si adusa in
conformitate cu principiele esprimate in Statu-
tulu organicu. Nu este conformu legei, nici
salutariu pentru scolele nôstre, a introduce o
carte seu alta in ele, dupa cum a parutu si dupa
cum unulu seu altulu se trediesce mai iute a

o recomandá. Nu amu in vedere numai cărti
din mân'a unei confessiuni straine de a nôstra,
ci si concurintia restrinsa intre barbatii de con-
fessiunea nôstra. Avemu esemple, ca in pra-
gulu constitutionalismului nostru bisericescu se
abusedia de neprecisitatea legei. Vedemu adeca
prin scolele nôstre confessionale cărlu introduce
fara ca sa fia trecutu prin censura necum a si-
nodeloru si a congreselorara dara nici bateru cu
aprobararea consistorioru.

Unde pote sa duca ore o astfelu de anom-
alia?

De siguru ea va duce numai la confusiune
si disolutiune a organismului nostru scolaru.

Noi români gr. or. dupa positiunea nôstra
spirituale si materiale, avemu destule motive de
a ne ocupâ cu deslegarea acestei intrebâri din
mai multe puncte de vedere.

Intr'o privintia putemu invetiá dela regi-
mulu nostru cum introduce cărtile in scolele com-
munale preste care dispune. Elu nu da con-
curintie o espliatiune atât de vaga, incâtu
sa lase unui'a fiesce-cârui'a de a-si veri in
scolele sele o carte seu alta dupa cum va puté
mai bine. Elu censurâda cărtile, ba mai multu,
elu pune anumitu pre ómenii sei de a compune
o carte si alta, dupa cum corespunde planului
si scopurilor sele fia de cultura fia politice.
Acest'a este lucrul celu mai firescu, déca are
elu unu scopu, cauta si midilócele cari ducu
la scopu si este, precum vedemu astazi, cu
cea mai mare precautiune in privint'a cărtilor
scolastice. Elu arunca, pre câtu i da mân'a,
ochiul si preste scolele confessionale, că nu cum-
va sa se introduca prin scolele confessionale
vre-o carte, carea aru putea sa opacescă pla-
nurile sele de statu ungurescu.

Óre noi n'avemu si noi scopulu nostru,
carea este radicarea culturei la poporulu nostru
pre bas'a nationale religiosa? De buna séma!
Si déca dorim sa prosperâmu si suntemu uni-
ficati in scopu, nu urmeza alta decat sa ne
unificâmu si in mijloce.

Sa punemu casulu, ca fiesce-cârei scole
dintre cele confessionale i este permisu a in-
troduce o carte seu alta dupa parerea inveni-
torului, a inspectorei districtualu seu dupa
recomandarea vila a unui jurnal; sa punemu
casulu ca archidieces'a are unu planu de in-
veniamentu in scolele confessionale, si diecesele
sufragane cu totulu altu planu de inveniamentu; sa
punemu casulu, precum sa si intemplatu, ca
unele consistorie esercidia inspectiunea scolara
intr'unu felu, iera altele intr'altu felu, sa pu-
nemu casulu . . . sa punemu casulu ca fiesce
care parte urmeza dupa capulu seu, intrebâ ce
ne mai remane de scolele confessionale?

Acesta pornire pote duce la o astfelu de
confusiune, incâtu noi insine sa nu mai simu
in stare a ne dâ séma nici noue necum altor'a,
ca in ce sta secretulu scoleloru nôstre.

Consecintiele, ce potu urmá din o ase-
menie procedere suntu multe si tôte rele. Nu
me mai occupu la loculu acesta cu ele, pentru
ca diacu aprópe de mintea omului.

Si pentru ca sa evitâmu tôte, n'aru trebui,

fără să ne tienem strinsu de §. 122. al. 2. care nu admite spre intrebuintiare în scările noastre confessionale nici o carte înainte de ce s'a censurat prin sinodul, și să ne tienem strinsu să de §. 167 alu stat. org., care exprima în principiu întreținerea unităției și a uniformităției pre terenului bisericesc și scolaru în întregă Metropolia.

Dară să lasăm deocamdata discutia pre terenului legalităției, să privim lucrul să din alta latură, mai genetica a scărelor noastre confessionale. (Va urmă.)

Carolina Augustă imperială a venit după Imper. Francisc I a reposat în Februarie a. c. în alu 81 anu alu etăției.

Ministrul V. Toth se retrage dela oficiul său din cause sanitare. Evenimentul acesta nu are asiă dară însemnatate politică. Diurnele că „N. fr. Pr.” înce repetescu ca partidă deákista aru fi aproape de dissoluție.

Scările cele mai prospere anunță o criză ministeriale și dincolo de Italia. Ministeriul celu nou, despre carele se dice ca are să înlocuiască pre celu presentu, se numește ministeriul Taaffe-Lasser-Stremayr, unu ministeriu conservativu și aplacatu spre aplanări cu opusetiunea naționale.

In Spania s'a petrecut o criză mare în dilele acestei, dară in modu lipsit. Regele Amadeu a abdus de tronu și a plecat către patria sea primivă Italia. Causă acestei abdicări a fostu spiritul celu neliniștitu și neibitoriu de subordinatiune ce domnește in Spania. Ans'a înce a da'o artillerie, carea contra regulelor disciplinei militarie n'a voită sa dea salvele cuvenite la nascerea unui principie regale, ce s'a întemplatu nu de multo. — Se vorbesc ca s'ar fi prochiamat republică.

Dietă Ungariei.

Siedintă din 31 Ianuarie a casei deputaților a deschide presedintele Bittó la 10 ore. Pre fotoliile ministeriale erau : Szlavay, Trefort, Paoler, Kerkapoly, Szende, Tisza, Pejacsevics.

Dupa rezolvarea formalidelor obișnuite se facu

interpelării de interesu particulariu. — Ed. Horn dice intre altele ca foile au produsu in afacerea subscriptiunii de impruțu cele mai neplacute scrisi, cari se intrebuintă din partea pressei antiungurești după posibilitate spre daună creditului terei. Vorbitoriul rōga deci pre ministrulu de finanța că să dea uno raportu verbalu despre sōrtea imprumutului din urma, de ore-ce acesta e necesariu spre linisirea publicului. — Dupa aceste se trece la ordinea dilei ; desbaterea bugetului. Mai vorbesc in siedintă de astăzi Ign. Helfy și Széll că referinte generalu alu comitetului financialu și apoi la cererea stengei se trece la votisare. Raportul comisiunei financiare se acceptă cu 317 voturi contra 32. — 81 deputati erau absenți.

Siedintă din 1 Fauru o deschide presedintele Perczel la 10 ore. Dintre ministri erau de facia Szlavay, Wenckheim, Trefort, și Paoler. — Dupa trezarea preste formalie se ascernu mai multe petitioni și apoi se facu interpellării. — I. Radocza ascernă din partea comisiunei de imunitate raportulu aceluiă despre afacerea de investigație a deputatului Remete. — La ordinea dilei sta referarea comisiunei petituirii despre petitionile contineute in a 11 seria. — Dupa aceea se mai rezolvă unele afaceri de interesu particulariu și apoi se incheia siedintă.

Se cetește in jurnalele straine : **Revistă cronologică despre evenimentele principali din viată reprezentantului Napoleonu III.**

Nascau la 20 Aprilie 1808 că alu treilea fiu alu regelui Olandei Lucianu Bonaparte și Hortense Beauharnais. — Visiteză gimnasiulu din Vugsburg dela 1816 pâna la 1824. — In anii cei din urma merge cu muncă sea la Arenenberg unde și completează studiile. — La 1850 cere dela Louis Filipu permisiunea de a se înfărcă in Francia, încecererea i se refusa. — La 1830 participă la o școală a carbonarilor pre penisulă spanioa. — La 1832 publică opulu seu „Reveries politiques” unde demonstrează ca salvarea Franciei depinde de restabilirea imperiului Napoleonianu pre o baza democratică. — Dupa moarte ducelui de Reichstadt (22 Ianuariu 1832) se proclama insosu că moștenitorul legitimu elu „moșrelui imperatru.” — Încercarea dela Strasburg (30 Octobre 1836) nu reușește. — Louis Napoleonu se aduce că captivu la Parisu, și apoi se tramite la Americă unde sosește (New-York) la 5 Octobre 1837. —

Louis Filipu cere expulsiunea lui Napoleonu din Elveția, și celu din urma pleca de buna-viață in Anglia spre a nu expune Elveția la vre-un conflict cu Franța. Publică in Anglia opulu „Idées Napoléoniennes.” — Încercarea dela Boulogne (6 Augostu 1840) nereesindu Napoleonu se arestă la Ham. — Scapa dela Ham la 25 Maiu 1846. — La isbuțirea revoluției din Februarie (1848) pleca din Anglia la Parisu.

Primesc la 26 Septembrie a fi membru alu adunarei naționale. — Este alesu presedinte alu republicei la 10 Decembrie. — Lovirea de statu la 2 Decembrie 1851. — Louis Napoleonu intră că imperatru in Tuilleries (2 Decembrie 1852). — Se cununa la 30 Ianuarie 1853 cu comtesa Eugenia de Mantua. — Participă la resbelul din Crimeea care se sfârșește la 30 Martie 1856. — Atentate contră imperiului 8 Septembrie 1853 și 28 Aprile 1855. — Principalele moștenitoru se nasce la 16 Martie 1856. — Atentatul lui Orsini la 14 Ianuariu 1858. — La 1 Ianuarie 1859 imperatru felicita pre ambasadorele Austriei facendu-i declarație de resbelu. Resbelul Franco-Austriacu dela 1859 — Pacea dela Villafranca 11 Iuliu. — Incheierea tractatului de comerț cu Anglia 23 Ianuariu 1860. — Concessiuni parlamentare facute reprezentantui poporului, 24 Novembre 1860. — Intervenție in Mexico ; Imperatru Maximilianu. — Neutralitatea in tempulu resbelului Prusso-Austriacu (1866). — Decretul dela 27 Octobre 1866, relativu la reformă armatei franceze. — Espositiunea dela Parisu Aprile 1867. — Cestunea dela Luxemburg ; triumful lui Napoleonu — Intervenție in Italiă ; trupele lui Garibaldi batute la Mentana 3 Novembre. — Opoziție contra regimului personal ; alegerile dela 1869 suntu in majoritate contrarie governului. — Ministeriul Ollivier, 2 Ianuariu 1870. — Plebicistul dela 8 Maiu 1870. — Declarație de resbelu contra Germaniei 19 Iuliu 1870 ; pleca cu fiul seu (28 Iuliu) la campionatul de batalie. — Sedan, 2 Septembrie. — Captivitatea la Wilhelmshöhe pâna la 10 Martie 1871. — Chislehurst. — Morteala 9 Ianuariu 1873.

Se confirma că ex-Imperatorul a chiamat in acestu din urma tempu unu notariu că să-i comunice voinicie sele supreme. Se credea că testamentul trebuie să începe prin a face cunoscutu că principalele Napoleonu este presedintele consiliului de regentia. O depesă insa, primită de jurnalul „L'Etat”, anunță contrariul acestei presupuneri, că imperatru aro si presedint'a consiliului de regentia, si d. Rouher vice-presedint. In acestu casu, prin-

reflectă-i mai susu, macaru co o iote, punctele principali din „v. metropolia.”

Dară, de cărui aru stă cele dise de d. M., apoi fia-mi permisul a intrebă si aici : pentru ce voitii nu urmă media intocmai ? Dacă e adeverat, că bisericele particolare suntu proprietatea eschisiva a credinciosilor sei, atunci pentru ce unitii, la casuri de trecere a credinciosilor uniti din vre-o comuna, la alta confesiune straine, nu lasă sa trăea impreuna și edificiul bisericescu, cas'a parochiale, scola, porțiunea canonica s. a. ci le retinău pentru sine ?

Dară de cărui vre-unu creștin a facutu insusi biserica, scola etc. si le-a dotat cu viințiosu dela sine, insă sub expresă conditie pentru confesiunea sea anumita, — si casuri de acestea suntu numerate in biserica creștina — de aci se tien legatele cele multe — trecendu credinciosii comunei la alta confesiune, ore cum, eu ce dreptu aru pută ei duce și aceste averi, realități, legate bisericesci cu sine la confesiune straine ? Si deo nu ou dreptu de a le duce cu sine, ore a cui proprietate voră remană acele, de cărui nu a bisericei de carea se tienura ?

Dară de cărui din intemplantare, vre-o comuna bisericesca unita, prin esundare seu altcum — lucru posibile — aru perfi întrăga — inteleagă pre credinciosii, elementulu celu viu alu aceluiă — remanindu-i insă biserica, scola, cas'a parochiale, porțiunea canonica și alte realități, ore cine le-aru eredi pre acestea ? Pută-reară dice ore evrei seu altii, că acea avere aru si proprietatea loru ? Eata unde amu ajunge priu atari argumentatiuni cum suntu ale dlu M. ?

De aru stă asertiunea d. M. in fine, atunci sănătientă legatelor aru si nula, nu aru mai avă nici unu sensu.

„Cându dară metr. Atanasiu — dice d. M. mai departe — de nu cu totalitatea, insă in totu

FOLIÓRA.

Contră-critică.

la

Critică dlui I. M. Moldovano.

(Vechia Metropolia de N. Popea)

(Urmare.)

Me miru, si nu me potu din destulu miră, că d. M. si acestu adeveru chiaru si curatul că lumină sărelui, inca se opintesc a-lu mistifică, schimosi și intunecă. Si ore prin ce felu de argumente ? Prin sofism și ierăsi sofism ! D-lui lasă la o parte si aici obiectul principalu, si calaresce mereu pre lucruri secundare, cum vomu vedé in data.

Cestunea, ce autoriu v. metropolii la locul acesta 'si propuse a o rezolvă, este : ore pote-se identifica metropolia unita de astăzi, cu cea vechia a Transilvaniei, incătu sa se păta dice, ca cea dinătu aru si numai o continuitate a celei din urma, si ca metropolitii uniti aru si adeveratii succesi si metropolitilor celor vechi ai Ardélului, ori nu ?

Ei amu disu ca nu se poate ; căci aceste două metropolii au deosebite caractere confessionale, cea vechia a fostu ortodoxa, ceea ce nu va negă nici d. M. — ieră a doulă, cea unita de astăzi, este de o confesiune straine, de totu nouă, ce n'a existat nici odată la români înainte de an. 1700., si tocmai pentru aceea, ea nici nu poate sta in nici o legatura cu cea vechia ortodoxa de mai înainte.

Acăsta e esenția lucrului, si d. M. pre lângă osă acăsta aru si trebuie sa se invertescă, cauzându a returnă acestu adeveru, ceea ce inse d-loi n'a facuto.

Amu disu mai incole, ca de cărui unitii 'si identifica metropolia loru cu cea vechia ortodoxa, pen-

tru ca cu metrop. Atanasiu aru si trecutu impreuna întrăga națione româna la uniune, ei nu au dreptu nici din aceasta causa ; căci in „v. metropolia” la tracătulu despre uniune p. 114 seq. se demustră pâna la evidentia, ca nu naționea întrăga, ci numai unu numeru forte micu si neinsemnatu dintre români trecu la uniune cu Atanasiu. Si acestu adeveru d. M. inca nu-lu returnă, ba nici macaru impună, cum vediurămu mai susu.

Amu mai disu in fine, ca chiaru sa se fie si unitu macaru toti români cu metrop. Atanasiu, si nici atunci unitii nu si-aru si potutu luă de aici nici unu titlu de dreptu, de a se pune in posessiunea v. metropolii ortodoxe, căci acăsta, că oricare biserica particolare este proprietatea bisericei ecumenice, de carea se tiene aceea, si nici decum a altelui straine. Si abia aci avă placere d. M. a reflectă negându acăsta asertiune, si afirmându din partea si : „ca fiecare biserica particolare e proprietatea, nu a bisericei ecumenice, ci a membrilor sei, adeca a acelor credinciosi, cari facu elementulu viu alu bisericei particolare”.

Dă, si eu dicu, ca medilociu ea e proprietatea credinciosilor sei, adeca a comunei respective bisericesci ; dară medilociu ea, biserica particolare, e totu odata si proprietatea intregei societăți creștine, de carea se tiene, si nici decum a altelui straine. Adeverul acesta, eu lu chiarifică mai pre largu in „v. metropolia” din punctu de vedere alu dreptului canoniciu, la ce inse d. M. ierăsi nu reflectă nimică ; si asiă le retacu si eu, că sa nu mai repetescu cele dise, si aici, mai alesu ca spre acestu scopu s'ară cere spatiu mai largu, decătu cum ni se poate concede in colonele unei foi periodice. Si acăsta o potu face credu cu atât'a mai vertosu, cu cătu d. M. in critică sea relativu la aceasta cestune, nu returnă, ba nici nu aminti, cum

elpele Napoleonu va refuza de a face parte din acestu consiliu, unde spera a fi presedinte; mai ales ca ex-Imperatorul sa ascultase forte multe in celu din urma voiajui ce a facut la Chislehurst.

Unii mergu pana a crede ca in acestu casu principalele Napoleonu va renunci la deseverire la carier'a politica militanta, si aru cere chiaru, guvernul republicanu, autorisarea de a veni sa traiasca linisitul in Francia, ca si principes'a Matild'a. Aceasta nu este decat o ipotesa; dar acea ce e positiu, este ca principalele Napoleonu voiesce sa fie in capula seu sfara din partitul bonapartistu militantu.

La Parisu se face incercare a se subscrive, de toti credinciosii, o adresa care va fi trimisa Imperatricei si principelui imperial. Se vorbesce asemenea si de o proclamatiune a imperatricei catre poporul francesu.

Clusiu, in 17 Ianuariu 1873.*

Civii romani ai universitatii reg. Clusiu sentindu adencu necessitatile nationei romane facia cu cerintele tempului si ale celoru-lalte cercustari, in preser'a anului nou 1873 arangiaru unu concertu impreunat cu salto, alu carui venitul curatul de destinara ca incepulu la unu fondu pentru infiintarea unei scole romane de fetite in Clusiu, actualmente capitala culturale a Transilvaniei. Onoratulu publicu romanu din locu si impreguriime mai de aproape response la apelulu junimeei universitarie cu o caldura, carea merita tota recunoscintia. Suscrisii credu dreptu acela a-si implini una din cele mai dintai detorintie, cindu in numele comitetului arangiatoru grabescu a aduce in publicu serbintea loru multiamita la acei pre stimati domni si domne, cari in vederea scopului santi si salutariu bine-voira a conferi si preste pretiulu intrarei defiuptu. Acesteia suntu pana acum p. o. dd.: Gabriele Popu protop. 100 fl. v. a., dr. Gregoriu Szilasi 25 fl., Georgiu Popu 25 fl., Ales. Lazaru 5 fl., Alecsiu Popu 5 fl., Teodoru Stanu 5 fl., V. P. Macedonski 4 fl., I. Petranu 3 fl., Laz. Baldi 3 fl., N. Isay 2 fl., Gab. Majera 2 fl., Nic. Popo 2 fl., Mari'a Sziklai 1 fl., Aur. Isacu 1 fl., Nic. Popa protop 1 fl., Dem. Cosma 1 fl., Vas. Lucaci 1 fl., Cimpianu 1 fl., Filipescu 1 fl., Al. Dragosiu 1 fl., G. T. Tomescu 1 fl., Nastanu Costanu.

Fia-ne iertata a spera, ca intreprinderea nostra si prin anghiurile romane mai departate in tote animale bine-semintore va fi astazi echo potinte, in

*) Publicarea s'a intarziat. R.

casulu cu majoritatea multa precumpanitoria a credinciosilor sei, s'a tajatu de catra biseric'a anatomic si s'a unitu cu cea catolica, atunci metropoli'a ortodoxa a Belgradului a incetatu si a incepulu a fi metroplia unita, care a dorat pana cindu tehnice inimicilor i-au facut facerea. Dreptu are autoriu, cindu dice, cumca "unindu-se a incetatu a fi metropolit ortodoxu"; inse a incepulu a fi metropolit unitu: iera metropolit ortodoxu nu a mai fostu in Transilvania dela a. 1700 pana in dilele nostre".

Mai intai aru si trebuitu d. M. sa ne demuestre, ca "in totu casulu cu majoritatea multa precumpanitoria a credinciosilor sei", s'aru si tajatu metrop. Atanasiu de catra biseric'a anatomic, dara nefacendu acesta, cadu de sine tote cele-lalte zidite pre acestu fundumentu de nasipu.

Inse chiaru asi si sa fie fostu, totu mai remas dupa insasi d. M. inca o parte a credinciosilor ortodoci, carea nu se uni impreuna cu metrop. Atanasiu. Sa intrebam cu ce dreptu potu elu lipsi pre aceea parte a romanilor de metropoli'a loru?

Metropolitul Atanasiu n'a potutu duce cu sine aceea ce n'a fostu alu lui; elu se duse numai pre sine si convingerile sele, deca le-a avutu, in sinulu bisericiei papiste. Dece elu a incepulu a fi metropolit unitu, dupa apostasia, apoi elu nu a mai fostu ca ortodoxu ci ca unitu, iera ca atare elu nu a mai potutu si nici succesorele acelor metropoliti multi, cari siediura si se succesera in vechicul scaunu alu metropoli'i ardeleni ortodoxe. Si eu n'amu impominu nici odata, ca unitii nu si-aru si potendu infiniti siesi metropolia unita deca voru; ci au impominu si impominu si acum, ca acesta metropolia unita, noua, cu caracteru confessionale strainu, aru si identica cu metropoli'a cea vechia ortodoxa a Transilvaniei, ca ea aru si: cea vechia restaurata. Aceea ce n'a esistat nici odata, cum

urmarea carui densa va sa sia sprinjinta cu contributii generose din tote partile. Aceste contributii ulteriori tenimea universitaria nu va lipsi pre langa multamititia sea cea mai profunda, ale aduce la cunoascinta publica dimpreuna cu spesele concertului si venitulu totalu. —

Iuliu Hosszu, m/p.
casieru.

Ioanu Uilacanu, m/p.
controloru.

Varietati.

**) Din operele Dnei Constantia Dunca Schiau suntu depuse la libraria Filsch.

Martyr'a inimi.

Drama, pret. 80 xr.

Femeia in familia, 40 xr.

**) De ce unu principiu este mai curentru capabile sa guverne de catu sa se insore? Renomul poeta Milton fui intrebatu odiniora de unde deriva acea contradictiune curioasa, ca in cateva tieri principiul se declara dela patru-spre-dicee ani capabilu de a guverna, pre cindu insoratorrea i este interdisa inainte de optu-spre-dicee ani. Milton intempina: "Este mai greu a conduce o femeia, decat a guverna unu popor." — Cine e in stare sa-lu contradi-ica?

**) Populationa orasului New-York se compune din tote rasele, ce si-pote cine-va inchipui. New-York numera ca uno milionu de suslete din care o jumetate este compusa de indigeni Nord americanii, iera cea lalta din omeni nascuti aiurea, care apartine la nici mai multu, nici mai pucinu de patru-dieci nationalitatii dferite. Orasul posede ca 300 scoli cu 105,000 scolari, 430 biserici, capele si zidiri de ale missionarilor, dara si 7000 carceri si magazii. Pre fia-care si se consumu 40,000 kegi (butoiasie) de bere prin urmare intr-unu anu 14 la 15,000,000, apoi patru milioane chile de faina si pento 30 milioane dolari cerne. Pentru fabrici si manufacture este pusu una capitalu de 65 milioane dolari; se numera 71 de banchi cu uno capitalu de 90 milioane dolari. In decursulu anului 1870 au fostu arrestati 65,880 omeni pentru betie si conduită necuviintioasa. New-York platesce pre anu pentru ghiatia 2 si jumetate milioane dolari, pentru teatre si alte petreceri 7 milioane, pentru buchete si ornamente de flori, 1 si jumetate

se poate restaura? Acii nu incapuc sucuri, sofisme, acii adeverulu e chiaru ca lumin'a soredui, si cei laici inca-lu potu vedea.

Deca metropoli'a vechia ortodoxa a incetatu la a. 1700, cum ne spune d. M. apoi bine sa insemnemu, ca ea n'a incetatu de jure, ci numai de facto, fiindu suprimata, persecutata; dara astazi eata-o! aceeasi metropolia stravechia si prea venerabila esista ierasi, nu ca noua, ci ca restaurata, ca o continuitate a sea propria.

Mai incolo, trecenda d. M. la atribulele lui Atanasiu dupa uniune, dice, ca acesta a remas metropolit si dupa uniune, caci titlulu acesta l'a dusu elu cu sine.

Cum, si de unde l'a potutu elu duce cu sine?

Eu dusei mai susu, si in v. metropolia demestrai mai pre largo, ca Atanasiu n'a potutu duce nici ca sine, nici chiaru titlulu de metropolit; caci tote drepturile ce le-a avutu elu pana ce se afla in sinulu bisericiei ort.; prin urmare si titlulu de metropolit, le-a avutu numai ca ortodoxu. Indata ce a apostata, le-a perduto pre tote.

Dara cumca Atanasiu dupa uniune a fostu numai episcopu si nu metropolit me provocu ierasi la diplom'a de intarire ce i-o dete imperatulu Leopoldu*); caci in aceea Atanasiu se numesce totu numai episcopu, venindu de multe ori inainte acesta numire, si nici odata metropolit.

Cele ce ni le spune d. M. ca si alti archierei din Belgradu sub principii calvinii inca se numiau episcopi in diplomele acelor'a, si nu metropoliti, aici nu se potu aplicu; caci archiereii acel'a fiindu ortodoci, si asiediendu-se in scaunul dejala esidente metropolitanu ortodoxu, erau eo ipso metropoliti; pre cindu Atanasiu prin diplom'a amintita si anumita prin cuvintele: "amul otaritu pre acela-si episcopo (Atanasiu) ca pre o persona vrednica si

milionu. De cale ferate din orasul se servu celsa pucinu unu milionu de personae; 92,272 personae traiuscu din pomana. Mai este interesantu, ca acum practisidia in New-York ca 200 medici homeopati, pentru a caror perfectionare s'a insintiatu estadi siese case de sanetate homeopate si dore scoli mai inalte, si la incepulu anului 1871 se deschise "Spitalul Hahnemann" care pote primi 150 la 200 bolnavi.

**) Consecintie fericite a unei certe cunjugale. Suntu cati-va ani ca uno posesor langa Springport avuse o mica certa cu soci'a sea, si pre cindu se certau incat elu lu doniti'a pentru a aduce apa. Dara nu se mai intorse si femeia se temea acum, ca nu cum-va sa se si uisu, Se canta preste totu loculu dara in vanu, pre disparutulu seu cadavrulu seu. Ieta ca intr'o zi, pre cindu famili'a si loia ciaiu, intra de odata in odaia barbatulu ce disparese cu doniti'a plina de apa, pre care puind'o la loculu seu obicitu, se apropie apoi de masa, ca cindu nu stari si intemplatu nemicu. Elu intrebuintase tocmai trei ani, pentru a aduce apa. In acestu tempu elu fusese prin California si Australia si aduse cu sine afara de apa inca o portiune insemnata de auro.

**) Comunistii suntu omeni, ce nu posedu nemicu, dara care voiesc sa impartiesca totul cu altii. Multi din ei suntu de dferite soiuri. Unii suntu theoretici onesti, altii practicanti obrasnicki. Unulu din acestei din urma taia acum de currendu in gramada gheroculu unui domn. Proprietariul gherocului se intorse si apaca pre comunista de gulera. "Ce faci acolo?" Intraba elu. — "Nu vedi iau dupa doctrina comunismului din gheroculu dtale." — "Si eu suntu comunista," intempina atunci proprietariul gherocului, scuturandu ca batifulu seu intr'unu modu violentu spetele falhariilor astu-feliu, incat batifulu se rupse; "impartu batifulu meu cu dtea; ieta, ieti jumetatea lui."

**) O posteritate avuta. La Polpero, uno statu din Cornwalis (Anglia) muru acum de currendu o vedova, in versta de 93 ani, anume Mary Holten, care lasa in orma o posteritate de nici mai pucina, nici mai multa de 237 suslete, edeca 14 copii, 117 nepoti si 106 stranepoti.

Dev'a 7/19 Ianuariu 1873.

Domnului Dobrogea Rusie'a

"Fortunele mele din Orestia."

(Urmare.)

Apoi magistratul mai intrebuintedia si finet'a aceea, — ca sa nu-i dicu altintre, — cumca acu-

noue placuta, sa-lu numim u episcopu etc. se denumesce din nou episcopu, intr'unu scaunu nou, de o confessione de totu noua, carea nu esistase mai inainte nici odata la romani. Dicu anume din nou, (ca sa vedia d. M. ca acestu cuventu nu e pusu din arbitriul meu, cum afirma d-lui, ci pre bas'a istoriei), caci elu in adeveru se asiedita de doua ori de archiereu: odata ca archiepiscopu si metropolit ortodoxu, si a doua ora ca episcopu unitu.

Me provocu mai incolo la bul'a papala din a. 1721, prin care se canonisidia episcopia unita a Fagarasului, iera urmatoriul lui Atanasiu Ioanu Patachi de episcopu alu acestei episcopii*).

Insusi P. Maiorul totu acolo dice: "Cum amu arestatu mai susu, la c. 2., archiereul romanilor celu din Alb'a-luli'a seu Belgradu in Ardeiu, inainte de a se uni acel'a-si romani cu biseric'a Romei, au fostu archiepiscopu si metropolit, pana tocmai si acelul de pre urma, carele inainte se face unitu cu totu clerulu seu, Atanasiu, au fostu archiepiscopu atunci cindu s'a unitu; si dupa ce s'a unitu inca si-a tienutu titlul a cea de archiepiscopu."

Dara cu ce dreptu si-a tienutu elu titlul a, e alta intrebare.

Me provocu in fine la insusi saptulu istoricu, ca nu ceteam niciari, nu ni se documentedia prin nemiciu, ca s'ar mai si insintiatu vreodata vre-o metropolia romana unita, esara de cea de astazi inintiata sub Sulutiu, primulu metropolit unitu.

Apoi intreba d. M.: "cindu su metropolitul Atanasiu sub-ordinat canonice metropolitului dela Strigonia. Aceasta sa bine-voiesca a ni o arela d. autoru ca nu o scimu, nu amu auditu de acesta subordinationi."

(Va urma)

*) A se vedea in v. metropolia p. 112 si 113.

*) A se vedea la P. Maiorul, istor. biser. p. 192.

sele originale, că corpus delicti, său le da indereptu acusantiloru, său le tiene oprite, pâna cându intrăvină și pedepsă pentru vătămare de onore, în prescripție. Astă o sciu eu din esperință propria de-să trista, dară nici spre respectarea și vadă magistratului.

8. Totu-de-oata cu acusă susu-citată, sub nr. comit. 554/1871 me a acusat Munerescu la comisulu — între alte nimicuri, cumca eu în protocolul oficiosu comunulu a-si și falsificat unu conclusu; buna-éra că celu din Sibotu. Acusă astă de-să de oata a venită la magistratul cu eea deasupră sub pt. 7 citată — sub nr. magistratului 2155/1871, încă nu mi se a datu spre declaratiune.

9. Falsificarea de protocolul oficiosu în Sibotu, imputata mie și notariului Maniu, de Ioan Viorel și apoi și de dtea.

Despre fortună astă se a scrisu in „Telegr. Romanu” nrrii 88, 89, 91 și 99 a anului 1872.

10. În 29 Iunie 1871 face Munerescu pre numele perceptorelui alodialu Aronu Francu din Sibotu o acusa în scrisu, în care cumca en viclenesce amu visitatu cass'a alodiala spre daună perceptorelui numit, și cumca eu pentru falsificare de protocole oficiose a-si și fostu pedepsit.

Vedindu eu, cumca acusă facuta și scriea de Munerescu pre numele lui Aronu Francu, săra de a se fi scrisu și Munerescu că concipient; și sciindu eu, cumca Aronu Francu nu scie scrisore, amu pretinsu, că de intâi sa se declarede Aronu Francu, că ore scie elu, ce e scrisu in acusă sea, facuta pre numele seu asiă, că cum aru și fostu scrisa de mână sea propria, nefiindu altu că concipientu sub-scrisu in acusa?

Dara magistratului nu i-a fostu de a află adeverulu, ci se a indestulită cu acusă și investigație in contră mea, me a provocat și silitu a me declară in merito acusei, săra de a mai căută după acusantulu adeveratu, și după scrietoriulu acusei.

Pre declaratiunea mea data de sila in merito acusei, a urmatu in 8 Septembrie sub nr. comit. 1211/1871 otarirea comituala, cumca acusă data de Aronu Francu in contră mea nu are nici unu temeu, și nu se pote luă in bagore de séma; și cumca sa-si aperi nevinovatia sea înaintea tribunalului, la care i era caușa de investigat.

11. Ioanu Viorelo din Sibotu, unchiulu domnului Dobo — cu nisice unele proste amagite din Sibotu, in două scrisori ale loru de dato 8 Noiembrie 1870, și de dato 4 Februarie 1871 — trimise la comisulu (nr. comit. 1628/1870 și 187/1871) se róga că pre mine numai decâtă sa me suspendedia din funcțiunea mea, și in loculu meu a denomi pre inspectorulu din vecinatate, adeca din inspectoratulu vecinu, — inspectorulu din vecinatate, in scrisorea Sibotenilor nu eră pasu cu numele — dara se scie, ca a fostu senatorulu Schuller. Scrisorile amendoue, in limbă germană, scrise, din stilul I ro mie cunoscutu, se aratau a fi dictate insusi de senatorulu Schuller in pén'a ex-notariului comunulu din Balomiru și Sibotu Ioanu Ciungu; pentru ca scrisorea in amendoue ca ex-notariului susu numit, care in una e și subscrisu că scriitorio.

Coprisulu scrisoriloru amendouă in privintă acusărilor in contră mea, e tărtă' partă' și nemică, — dara in privintă senatorului Schaller, care in ele e poftită de inspectoru in loculu meu — e lauda mare; și adeca: Comunitatea Sibotului pismuesce pre comunitățile cele 5 din inspectoratulu vecinu (a lui Schuller) pentru ca acestea se așa ferice de conducerea inteleptiesca a inspectorului loru — că a unui omu inteleptu și bunu. Se vede ca senatorulu Schaller dictându conceptulu in pén'a ex-notariului Ciungu in limbă germană, se aștii in laudă sea propria, a dictă și numele seu propriu.

Audit Romosaniloru, Romosieniloru, Vaideieniloru, Castoueniloru și Sibisieleniloru! pre unde ve umbla fericirea domnielor văstre pre sub ascunsu, și d-văstre nu sciti nemică de ea.

Fericirea dvōstra cu inspectorulu d-văstre se perde, și umbla pustia prin Sibotu in locu de a fi că intru adeveru la d-văstra. D-văstra a buna séma nu a-ți pismuit pre Siboteni cu fericirea astă de inspectorulu Schuller.

In urmarea scrisoriloru acusatōre deasupră ciitate a provocat comisulu in Aprilie 1871 pre magistratulu din Orastia a cercetă acusările și a

răportă cu parerea sea propria in privintă delatărări mele din inspectorat. Si de cum va nu ară potea magistratulu a fini cercetarea in tempu scurto; atunci pre bas'a acusăriloru celor'a-lalte multe de mai înainte, și pre bas'a cercetăriloru facute pâna atunci, sa deo o parere bateru anticipativa in privintă suspendări mele — pâna la finirea cercetărilor tutoră, in contră mea. Magistratulu cunoșcendu starea adeverului in privintă acusatoritoru și fără vr'o cercetare, — neavandu motive pentru parerea de a me delatură, său a suspendă, și nevrendu a dă o parere in favoarea mea, — a remesu detorii pâua in diu'a de astazi in privintă astă cu raportulu seu.

Dara orsoriile din fabricile Sibotu și Cugiro nu incetau, ca unii nu mai poteau acceptă tempulu destituiriei mele din inspectorat.

Si asiă comessulu, vedindu, ca magistratulu nu-i face destulu, și informatu mai bine despre stările din Orastia, că sa nu-lo conturbede, și negașiesca cu atâte ursori, și acusări fără temeu — cum in Iunie lgi Iuliu său Augustu a scrisu incluzi magistratul, că acestă in forma de rezoluție sa facă cunoscutu acusărilor — cumca nu are nici unu propusu și cugetu de a face vr'o schimbare in inspectoratulu meu in privintă persoanei mele. Si asiă nu au potut scăpa fiarele selbatice (după vorbă trăntorului din Vinerea) de mine pâna la finea anului, adeca pâna la organizarea judecatelorloru.

(Va urmă.)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu lângă morbosulu parochu din Rapoldulu-mare, protopr. Josgiului I, se scrie concursu pâna la 25 Februarie a. c. st. v.

Emolumentele suntu: dela 50 familii căte 3 ferdele mici de cucurudiu cu toleiu, și din totu veniturile epatrachiului a 3-a parte.

Concurrentii voră avé a-si ascerne petitionile loru, instruite in intielesulu Statutului Organicu — subscrisului pâna la disulu terminu.

Hondolu 26 Ianuariu 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu și cu parochulu respectivu.

Basilu Piposiu
(2—3) Protop.

Concursu.

Postulu de invetiatoriu la clasă 1-a dela scolă capitală normală gr. orientală a tractului Dobrei cu salariu anualu de 400 fl. v. a. devenit vacantu, spre ocuparea lui sa scrie prin acéstă concursu, cu terminul pâna la 24 Februarie a. c. st. v. in carea dă se va tienă și alegerea fără urgență.

Doritorii de a ocupa acestu postu și voro trame suplicele loru instruite in sensulu Statutului Organicu și adresate subsemnatului comitetu protopresbiteralu la subscrisulu pâna in terminul indicat.

Devă 22 Ianuariu 1873.

Comitetulu protopresbiteralu gr. or. alu tractului Dobrei.

prin Ioanu Papiu
(1—3) Protop.

Concursu.

Pentru ocuparea statuinei de preotu in vacanță parochia Lapugiu-inferioru cu filia Ohab'a din protopiatulu Dobrei, sa scrie concursu cu terminul pâna la 25 Februarie a. c. st. v. in carea dă se va tienă și alegerea.

Emolumentele suntu: pre lângă stolă usuata. Casa parochială cu o grădină aratore de unu jugeru lângă ea, canonica portiune 8 jugere aratoru și 9 jugere senatio dela I și II, — și dela 130 numeri de case a două mertie — 260 mertie cucuruza nesfărămatu.

Doritorii de a ocupa acesta parochia voră avé sa-si tramita recursele loru instruite in sensulu

Statutului Organicu, adresate comitetului parochialu, la subscrisulu pâna in terminul indicat.

Devă 20 Ianuariu 1873.

pentru comitetul parochialu
Ioanu Papiu
Protopopu.

(3—3)

Edictu.

Mari'a Nichi Ionutiu de religiune gr. resarat din Felmeru, carea de mai multe tempu a parasit pre legiuitoru ei sociu Moise Câlti'a, se cădă prin acéstă, a se infacișa înaintea subsemnatului foru matrimonialu, căci din contra, după decurgerea terminului de unu anu și o sf, se va reduce sentinția asupră actionei sociului seu și in absență ei —

Cohalmu 13 Ianuariu 1873.

Forulu matrimonialu gr. resaraténu
alău Cohalmulei:
Nicolau D. Mirea
Adm. prot.

(3—3)

Nr. 16—1873.

Edictu.

Prin care Dumitru Petru Georgiu, carele de două ani au paresit pre soci'a sea Mari'a Bucur Bischinu ambi din Gurariului scaunulu Sabiiului, săra a se scă loculu astărei lui, se provoca, că in terminu de siése luni, și anumitul pâna in 15 Augustu a. c. cu atâta mai multu sa se infatisizeze înaintea subscrisului scaunu protopopescu, cu cătu la din contra procesulu divortiale intentatui asupră lui, se va decide și in absență lui, conformu prescrierii canonice a bisericiei ortodoxe resaratene.

Sabiul, 1 Februarie 1873.

Forulu matrim. gr. res. alău tractului protopresbiteralu alău Sabiiului I.

Edictu.

An'a Paraschev'a Vulcu din Aciliu scaonulu Mercurei, carea cu necreditința a parasit pre legitimul ei barbatu Vasiliu Neagu totu de acolo, săra a se scă loculu ubicatiunei ei, se provoca, că in terminu de unu anu sa se prezinte înaintea subsemnatului foru matrimonialu, căci la din contra, procesulu matrimonialu asupră-i intentatui se va per-tractă și in adsentia ei. —

Mercurea in 25 Ianuariu 1873.

Forulu matrimonialu gr. or. alău tractului prot. „Mercurea.”
Ioanu Drocea
Adm. prot.

(1—3)

Anunciu.

Subscrisulu me onorezu a face cunoscutu on. publicu ca astazi mi-amu deschis.

Cancelari's advocate
in Brasovu, tergulu pescelui nr. 100.

Conosciințele teoretice precum și pras'a facuta pâna acum'a me indreptătisesc a promite clientilor mei aperarea cea mai promptă și energica a intereseelor sele la totu tribunalele și judecătoriele, in orice felu de procese civili, cambiali, urbariali și criminale precum și in totu afacerile politice, cursuale și fundurie.

Totu-oata voiu ingrijis că causele mie incre-dintate sa se resolve și decida cătu mai curendu.

Brasovu in 6 Februarie 1873.

Nicolau Densusianu
advocatu.

Inscrisu.

Deschidiendu-se in 1 Martiu a. c. in institutulu reg. de mositu din Sabiu cursulu de instructiune pentru moșie, candidateli de mositu de naționalitate româna și nemțescă sunt provocate a se inscrie pâna la terminul indicat la subscrisulu spre a fi primite in cursu.

Sabiul 1 Februarie 1873.

Dr. Lukacs Mikulicz
Profesoru ord. de mositu.

(3—3)